

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע"נ

ברוך דוב ז"ל בן יבלחט"א משה חיים ווידרא נ"י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ"ל

מראה מקומות ראשי אש

לע"נ מרים שיינדל בת יצחק"א אפרים שמעון סינאוויץ

LAKEWOODDAFYOMI.COM

יב:

עין משפט
גר מצוה

[illegible]

רבינו חננאל

[illegible]

הגהות וצינונים

ב) בכת"י עזרהו, וכצ"ל
בסמוך, וכ"ה בפסחים
וביוםא: ב) בכת"י נוסף
לפי: ג) בכת"י נוסף
מעיקרא. וכ"ה ברש"י:
ד) בכת"י ליתא "תניא
ומי הכי וכו' לקובעו

הם באו: י' נדצ"ל ושו

שלישים יום. שהרי משה
לעשות פסח לסוף שלושים
ימי מרסקת להו לא לזמתי

ממך בבלי <עוז ו

בהן

בהז גדול ביום הכפורים יוביא. משאר קרבנות לא חזי למידק
 דמילי היה על מנחו דממשענ צפ' האומר (קדוש טו) הסס
 להסס (ג) יצ' שצין עיניך משמע שהיה על מנחו אפי' שלא בשעת העבודה:
שטוטומא חותרה בשביביר. אין הדבר חלי צ'טיר כדלמרינן
 צפ' הוצילנו (יומא)

כי אכלו את הפסח^(א) חזקיהו עליהם לאמר רבי שמעון אומר אם מעוברת אלא מפני עצמו שאין מעברין א גיסן בנין ר' שמעון ר"ש מפני שהשיא את

זושים משלימות למדורים ועודפיך¹

[illegible]

מפודים לפסחא פ'י

קמתני' לעדיוס (פ"ו מ"ו)

רמייתי צפרק הנחנקין (לקמן דף פו.
שם) הם העידו שמעבדין את השנה
כל אדר הוה מזי לאקשווי:
ורבי

את השנה ביום שלשים של
הואיל וראוי לא אמרינן תניא
של אדר הואיל וראוי לקובץ
רבי שמעון מפני שהשיא את
אשי כגון שהיו ישראל מחזק
לטהורים ועודפות עליהם מעו
טמאים ומיעוטן מידחו לפסח
לחם טמאים רובא ורובא לא כ
את השנה ביום שלשים של א
עולא אין מקדשין את החדש
אמר "מעובר ומקודש" **א"ל** ת
הו ומפורא (6) דרשינן בהלכות
לפסח שלשים יום רשבי' א
ליה אתי לילולי בחמץ אמר
תליא מילתא אמרי חושבנא
רב יהודה אמר שמואל אין מ
יובו של חודש וכמה רובו

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

בני אכלו את הפסח בלא בכתוב. שעבר את השנה מפני הטומאה
שלא כדת: ניזון בניזון. לאחר שקישרו לשם יצא חזר וימנע וישא
אחר השני: ר"ש בן יהודה אומר. על עיברה אלא השיא לפסח שני
שלא כדין לפיכך ימאס רחמים על עולמו: רחויי ציבור. כלומר
צבוי המורה טומאה צליצור וכל

כמה דאפשר להדורי לעשותו צוהרה
מהדריין" ולכן מעבדין כדי שיעשו
צוהרה: אין מראה על טומאה וזה
לעלות לראש: " בין שישנו ע"י מצח.
כסן גדול ששעת טומאה בין שאינו
על מלחם מראה: כסן גדול. צוהרה
לפי פנים ציוס העיפורים יוכיח
שאין לוכס בגדי זהב ואס ארע'
טומאה בקדשים מראה היין: אמר
17. הגם ליוס העיפורים שכולו עזרת
צוהרה הוא ועומאה הומרה בקרנן
אזכור¹⁸ מראה מראה ואין צוהרה על

הגהות הב"ח

(א) גמרא ומסורה
ירושין צהלכות הפסח
תניא שאלין ודורשין
הפסח:
(ב) תוס' ד"ה כהן וכו'
לקס להס בצייץ:
(ג) ד"ה טעומא וכו'
מקרבן ימיה הם דוחין:

תורה אור השלם

א) כִּי מִרְבִּית הָעַם
בֵּית מֵאֲפִרִּים וּמִנְשֵׁה
שֶׁשָּׁבֵר חֻבְלוֹן לֹא
הִטְהִירוּ כִּי אָכְלוּ אֶת
הַפֶּסַח בְּלֹא כִפְתוּב
בִּי הַתְּפִלָּה יִחְזַקְתֶּהוּ
עֲלֵיהֶם לֵאמֹר יי הַטוֹב
יִכְפֹּר בְּעַד:

הַחֶדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם
לְאֹשׁ חֲדָשִׁים רִאשׁוֹן
הוּא לָכֶם לְחֲדָשִׁי
הַשָּׁנָה: [שמות יב ב]

ליקוטי דש"י

[illegible]

יהודה אומר אינה מעוברת. לפי שהטומאה הישר היא צניצור ושלא לצורך צניצור: בהתחלה א"ב. דמ"ק קאמר אין מעברין לכתמילה ולרבי שמעון מעברין לכתמילה ואידי דקאמר רבי יהודה אינה מעוברת אמר אידי דמעוברת והוא הדין לכתמילה: ואין אחד ניסן. משקצעתו זה ניסן אין אתה יכול לשנות זה אלד והאמר יעקב: ביום שששים של אדר. אם לא ישנו עד הנה בעצור שנה לא יעברו עוד האילן ויהיו חזק לבגדו ויהיו

אם היה אדר חסר: ואיזה מעיקרה
 קבר הואיל וראוי לא אמרינן ועיברה
 ולצטוף הודע לשמואל וצטוף רחמים
 על עצמו: היכי דמי. דמעיקרה
 הוה ולצטוף חסר: **מחצה. לאו**
דוואל אלא למעשרם צויל: **שחורים**

היו עמאים יתד מן העוורים
ונשים היו רובן טהורות עד שהנשים
טהורות משלימות את מחלה טהורים
ועדפות עליהן ששאלה מונה אנשים
ונשים כאלה בטמאים ובעוורים
נמלאו טהורים יתרים ופולגת
צפרק האשה (פסחים 97: 65) דליכא
למאן דלאר נשים חוצה דבבית
הפסח ראשון ויזילא למאן דלאר
נשים רשות וחזקיה מעיקר סבר
נשים צפסח ראשון חוצה ומיטטרפו
הלכך הו טמאים מיעוטא ומידחו
ולצפסח סבר נשים צפסח ראשון
רשות ולא מיטטרפו והו לכו טמאים
רובא ואי נדה צפסח שני ואין
צפסח ראשון (2) ויזילא למאן דלאר

לומר מקודם הוא לאמר השני דכיון
לדלח קבוצת ניסן קרינא ציה זכי
ניסן ואין אחר ניסן אלא שחזי וזכי
מנני ריש ירחא אחרינא מקדשי ליה
ליסן: ומפוריא דרשינן בהלכות
הפסח. ויזין ללח עיבירה קודם
הפורים ושמעו דרשה של הלכות
הפסח כי הדר מעביר ציה דין לשחא
ומודעי ציה לעלמא לא מהימניו להו
לשלושי ד"ל ומוללי בחמץ: בחושבנא
תלוי מילתא. שחקין וסחורין לפי
רבי

הלבנה יותר מדאי מתאחר האצבז אחר הפסח שהמיעדות אלו קובעין
ומאלו שמקופות תמוז חסירה מהשלמות חששים ואי יום שלה רובו
ה תקופת חשרי ונפלת בששה עשר אין מעברין ולקמיה יליף טעמא:

וְיִחְסְרוּ שְׂטוּמָה וְהִתְרָה בְּצִיבּוּר. וְאִן קָרֵן לְצִיבּוּר תִּרְץ חֲלוּי מִלֵּךְ אֵלָּא קָרֵן חֲדָה (סב)
וְאִן לְצִיבּוּר נִדְחִים וְנִדְחִים אֵל בְּסִפּוּרֵי מִלֵּךְ קָרֵן לְצִיבּוּר אֵל דְּהִסָּה אֵל שְׂטוּמָה וְחֲדָה וְנִדְחִים
וְנִדְחִים יִיבֵר בְּעַל יְבִישׁ. וְהָאֵל קִטְקִיט דְּלִפְתָּר מִשְׁתַּקְדֵּשׁ הֵהֱדֵם לִסָּס עֵינָן עֲנָךְ לֵב אֵל שֶׁנֶּה
(סג) אִיּוֹס (סד) (טו) וְיוֹזֵק הָאֵל קִטְקִיט לְעִשְׂתָּהּ מִלֵּךְ חֲדָה שְׂעִי. בִּיבֵר שְׂלִישִׁים שֶׁ אֲדָר. וְאִן
מִשְׁקִינִן אֵל אֵלָּא עֲנָךְ (טז) בְּיִשְׁכָּה (טז) בְּרִישׁוֹן אֲדָר. וְהִרְן כִּן מִנְהֵן וְנִלְחָו עֲנָמֻס מִשְׁתַּלֵּם
(סז) אֲתִי לְחֻלּוּי בְּחִיבִין. עֲנָמֵן כִּן מִפּוּרֵי וְאִלֵּן חֲדָה דְּהִסְרֵסֵן אֵלָּא עֲנָמֻס דְּהִסְרֵס
(סח) כִּן מִלְּדִסְרֵס אֵלָּא עֲנָמֻס דְּהִסְרֵס חֲדָה שֶׁנֶּה עֲנָמֻס מִלְּדִסְרֵס אֵלָּא עֲנָמֻס
(סט) תְּכֻבֵּה. מִשְׁטֵם וְאִלֵּן כִּן וְשֶׁנֶּה עֲנָמֻס אֵל שֶׁהִרְעִי לֵב אֵלָּא עֲנָמֻס שֶׁנֶּה

הודפס מ

[illegible]

שְׁהִי מֵשֶׁה רַבִּי עוֹמֵד בְּפֶתַח כְּנֶסֶת וְדוֹרֵשׁ לָאֵן הַגְּבוּלֹת פֶּתַח הַשָּׁנִי דְּרִיטָא גְּלִישִׁים יוֹם שְׁהוּא בִּרְעֵנָה עֲשֵׂר מֵעֲשָׂוִים פֶּתַח לְפָנָן גְּלִישִׁים יוֹם וְחָס יַעֲזֹר מִת דָּן אֵל הַשֶּׁנֶּה לֵאמֹר יִתְקַבֵּל דְּבִיר שְׁלֹמִי בִּת לְשׁוֹמְעִין לְדַמּוּת אֵל הַפֶּתַח כְּבִנְיָ וְעִיב מִתְּחֵלָה לֵאמֹר לֵאמֹר לְיִמִּי לְשֹׁמֵר מִי בְּדוֹ שֶׁכֶּר שְׁמִעוּ מִן הַדְּרָשָׁנִים לְעִשׂוֹת הַפֶּתַח בְּיָמֵי שְׁלֹמִים וְחָסִי לְחֻלּוֹי בְּחַדְרֵי מִתְּחֵלָה

מוד בבלי <עוז והדר> - כה סנהדרין / תלמוד בבלי {עמוד 35} (726077)

הנהגות הב"ה

(6) רש"י ד"ה ששה עשר
לפני וכו' ששה עשר מימי
ניסן ומקופה:

גליון הש"ס

גמ' בר כבד בולא חג
בעי' עיני טורי אן
תנינה דף י"ז ע"ב ד"ה
ארי':

תורה אור השלם

(א) וְהָיָה שְׁבַעַת הַפִּעֻשָּׁה
לְךָ בַּפּוּרִי קֶצֶר הַטֶּמֶל
וְהָיָה הָאֵסִיף הַקּוֹפֶה
הַשְּׁנֵה: (שמות י"ב, כב)

הנהגות וצינונים

(א) בבתי"י נוסף ר' יוסי:
(3) בבתי"י ליחא מכאן
עד "אין מעברין"
וצ"ל אידי ר' תנא
רישא: [2] נדביל מסדרין
לירחי, ותיבת "דסיתוא"
מיותר, ויכולהלן כדבריו,
רש"י: [7] ותיבת
"אילול" מיותר (רש"י)
וליתא בדפוס:
(8) לִיקָלַע כְּצִיל, רש"י
(גליון) וכו' ותיבת
הראשון: [1] צ"ל יום
(באה"מ): [1] צ"ל הפסח
הא דמעברין היינו
משום דמטי' (באה"מ,
ובדפוס: היינו צ"ל
טבית תקופה: [8] צ"ל
ישמעה"א (גליון):

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין יג.

**רבי יוסי אומר אחד ועשרים יום. אם לר' להשלים כ"א יום מחודש
תשרי על תקופת תמוז מתקופת תשרי נופלת כ"ב מעברין ומקופין**
חודש אחד ודוחין את המועדות כדי שתקדים תקופת תשרי לחג אבל
אם הייתה תקופת תשרי נופלת כ"א דהיינו יום אחד בתוך חולו של

מועד אין מעברין: חג האסיף. וזמן
האסיף שצנח דהיינו חולו של חג שיכול
לסוף צו דבר האבד השמר שיהא
בתקופת שנה הנכנסת ולא בתוך
תקופת תמוז שיהא משנה שעברה ר'
יהודה סבר כולו חג צעין כלומר כל
חולו של מועד צעין בתקופת חדשה
הלכך כשתקופת תמוז חסירה משה
עשר הרי יום אחד מחולו של מועד
נמשך לחובה דחמשה עשר יום טוב
ויום ששה עשר חולו של מועד אבל אם
היתה תקופת תשרי נופלת ביום ט"ו
הרי כל חולו של מועד בתקופת חדשה
ואין מעברין ר' יוסי אומר מקלת חולו
של מועד צעין בתקופת חדשה הלכך
כשתקופת תשרי נופלת ביום כ"ב
שהוא יום טוב האחרון מעברין את
השנה ודוחין את המועדות כדי
להקדים דוחין את המועדות כדי
בית דין צאלד שתפול תקופת תשרי
ביום כ"א שהוא שביעי של ערבה
לחילא מקלת חולו של מועד בתקופת
חדשה אין מעברין ולמעבריה לאלול
ולידחיה למועד חד יומא ואיכא לר'
יהודה כוליה חג ולרבי יוסי מקלת
חג כדפרישין לקמן גבי תקופת ניסן
ליעצרה לאדר לא אפשר משום דלא
מיקלע לן שער ציומא דחזירא לא
מעברין לאלול דהא מעיקרא
מסדרין לירחא דסיתוא¹² כי היכי דלא
ליקלע תשרי צאלד משום דלחזירא
ש' צהדי ומשום שביעי של ערבה
דלא ליקלע בשבת וכדלמרינן תחם
(ר"ה דף י"ט): מימות עזרא ואילך לא
מזינו אלול מעובר דלא אינטריך
דמעיקרא סדרין לירחי דלא ליקלע
צאלד ואי נאטריך לעטרי מיקלקלא

ראש השנה כדלמרינן צאלד השנה (ס' וצמכתא סוכה דף מ"ג): נמי
גבי שביעי של ערבה אמרינן לא מיקלע לאלול¹⁷ בשבת אלמא אן הוא
דמעיינין במילתא מעיקרא ומסדרין לירחי כי היכי דלא מיקלע¹⁸
צאלד הלכך כיון דיוס שלשים של אלול מיקלע בשלישי או צה' או
צ' אי דחית ליה חד יומא צין על ידי עיטור אלול צין על ידי עיטור
חדש אחר מיקלע ראש השנה צאלד ואי מיקלע בשני בשבת דאפשר

למידחיה למחר האילול וברוב השנים לא שכיח לא פרישין ליה ולעצרי תרי ירחי ולדחיה תרי יומי לא אפשר דקיימא לן צמח' ערכין
(דף ה'): דלא נראה לחכמים לעצור שמנה חדשים בשנה אלא אם כן הייתה שנה שלפניה מעוברת וכיון דנפסד החדשים אחד מלא ואחד
חסר מיקלע לן תקופה ביום י"ז לרבי יהודה או כ"ב לרבי יוסי אי מעברין עוד תרי ירחי הוו להו שמנה מעוברין הלכך מעברין את
השנה: אי קסברי יום תקופה גומר. יום שהתקופה נופלת צו הוא גמר תקופה שעברה ואינה מתקופה חדשה למה לי לרבי יהודה
שהה עשר חסירה ולרבי יוסי כ"א צאלא הכי אפילו לא חסרה יום אפילו תפול חסרה עשר לר' יהודה ותפול חדשה בשנה עשר או עשרים לרבי
יוסי ותפול צאלד ועשרים לר' יהודה איכא כוליה חג ולא לר' יוסי איכא מקלת חג דהא יום שביעי של ערבה שנופלת צו תקופה מאוחרת
שעברה הוא ולר' יהודה נמי יום ט"ו מתקופה שעברה וליכא כוליה חג: מתחיל. הוא ראשון לימי תקופה הצאה הלכך לר' יהודה אם תפול
בשנה עשר שהוא ראשון לחולו של מועד איכא כוליה חג ולר' יוסי אם תפול בשביעי של ערבה איכא מקלת: מיתבי יום תקופה גומר דברי
רבי יהודה. וכיון דיוס תקופה גומר למה לי חסירה ששה עשר: ועוד תניא. לר' יהודה עשרים דשמעין מינה דר' יהודה מקלת חג הוא
דצעי וקשיא לשמואל בתרתי: ששה עשר. ונופלת בשבועה עשר: עשרים. ונופלת כ"א ואע"ג דהוא יום אחרון לחולו של מועד ליכא
מקלת חג דלר' יהודה יום תקופה גומר ואינו מן החדשה: ששה עשר אפ"י דהא. אם חסרה תקופת תמוז שהוא לפי האם ששה עשר מימי תשרי ונפלה צו תשרי צ"ז
אין מעברין דאיכא מחולו של מועד בתקופה חדשה טובא ולקמן פריך אמאי אמר שיתסר אפילו חסרה שיתסר ומימנר וי"ט ועשרים קאלמר
נמי ר' יוסי דאין מעברין דהא ששה עשר לפני הפסח הוא דמעברין דהיינו משום דמטי' תקופת תשרי כ"ב: אף ששה עשר אפ"י החג
מעברין. דקסבר כוליה חג צעין ולקמן פריך היינו מנא קמא: אחרים. מפרש טעמיהו לקמן: דהיינו ר' יהודה. דמרויחו מקלת חג צעי:

**ורבי יוסי סבר מקצת חג בעינן. פי' צקונטרס לילכת למיפקר
וליעצרה לאלול דא"כ מיקלע תשרי צאלד ודוקא לאחרים
דקיימי בתקופת ניסן הוא דפריך לקמן וליעצרה לאדר משום דמנינן
צקייטא לחסר חד ירחא טפי מכסדרן ויחזור תשרי לדוכמיה ביום
הגון ור"ת מפרש דלקמן פריך לכולהו
תנאי דאשכחנא כמה תנאי דלא חיישי
לצד"ו כי הלא דס"פ אלו קשרים
(שבת דף קנ"ג). דחלבי שבת קריבים
ביום הכפורים דלגי' זה רבי
(שמעון¹⁹) ור"ע וכי משני מלמעלה
למטה קא חשי' ה"ה נמי לכולהו
תנאי ח"ק ורבי יהודה ור' יוסי ור"ש
וקשה דלא יתכן לפרש כן מילתא דר'
יוסי דקמי ט"ו לפני הפסח מעברין
ט"ו לפני החג אין מעברין ועוד
דצ"ס החליל (סוכה דף נ"ד): לא אשכח
תנא דלחילא כותמיה מתנינן דחלבי
שבת קריבים ביום הכפורים אלא
אחרים ועוד דרבינא דמשני לעולם
לאחרים בתשרי קיימי משמע דלחילא
לרבינא דלא חיקשי וליעצרו לאדר ולא
צריכו למימר מלמעלה למטה
קחשי' ומיהו גס לפירוש הקונטרס
ל"ל ע"כ דרבינא לא חיקר כלום
מקושא דליעצריה לאדר דהא אלינא
דלחריס קיימא דלא חיישי לצד"ו
ולר' נמי לומר לירידיה מלמעלה
למטה קחשי' ומיהו טעמא נמי צמח
דחג צקונטרס לפרש דמעברין לאדר
שפיר משום דאפשר לתקוי תשרי
חד מירחי קייטא דלא לר' לטעם
זה כיון דלחילא דלחריס קיימי' ואין
להקשות דאשכח נמי כי נעצר חזק
שלם מיקלע תשרי צאלד ונמאן דלחמ"ס
דחודש העיטור כ"ט יום דהא אפשר
לתקוי מחד ירחי קייטא למלאות חד
טפי מכסדרן וכן נמאן דלחמ' ל' יום
לחסר חד מירחי קייטא:**

**מ"ן אפ"י הפסח מעברין. פירוש
ט"ו ונופלת ב"ז משום תשרי
תקופה נופלת כ"ב וליכא אפילו
מקלת חג ואפילו נופלת תקופת ניסן צ"ז צינן או בתחילת היום
או בשש שעות ביום מיקלע נמי תקופת תשרי כ"ב שעה י"ש צין
תקופה לתקופה ז"א יום ו' שעות ומחצה אלא דכי נפלה תקופת
ניסן צ"ז פסיקא ליה דלעולם מעברין אבל צ"ז אם בתחילת
הלילה נופלת או בחצי הלילה אין מעברין ומשם ואילך מעברין:**
איכא

מקלת חג ואפילו נופלת תקופת ניסן צ"ז צינן או בתחילת היום
או בשש שעות ביום מיקלע נמי תקופת תשרי כ"ב שעה י"ש צין
תקופה לתקופה ז"א יום ו' שעות ומחצה אלא דכי נפלה תקופת
ניסן צ"ז פסיקא ליה דלעולם מעברין אבל צ"ז אם בתחילת
הלילה נופלת או בחצי הלילה אין מעברין ומשם ואילך מעברין:

אחרת חולו של מועד. ר' יוסי סבר יום התקופה מן החדשה הוא ודיו אפ"י ביום כ"א לחודש אם חלה התקופה דיו, והאי דקמי ר' יוסי אומר י"ז לפני החג אין מעברין לא דוקא הוא דהא אפ"י י"ז או י"ח או י"ט או כ' אין מעברין

ר' יוסי אומר כ"א יום, אבל
אם היה חסר לר' יהודה
ט"ו יום ולר' יוסי כ' אין
מעברין. ושנינו מקרא
אחד דרשו חג האסיף
תקופת השנה. ר' יהודה
סבר בעינן בתקופה חדשה
כוליה חג האסיף והוא
חולו של מועד שנקרא חג,
ויתכן לך לאסוף בו זולתי
יום ראשון בלבד שהוא
אסור, ור' יוסי סבר אפ"י
יום שביעי של חג אם יהיה
בו תקופה חדשה דו.
ואמרינן ר' יהודה ור'
יוסי מאי קסברי אי
קסברי יום תקופה גומר.
אפילו אינה חסרה י"ז יום
אלא ט"ו יום בלבד
והתקופה חלה ביום י"ז
של תשרי. כיון דאמרינן
תקופה גומר תנא יום י"ז
של תשרי מן התקופה
השנה חשב ואינו נמצא
כל ימות חג האסיף
בתקופה חדשה דהא יום
י"ז של תשרי מחולו של
מועד הוא, וכן לר' יוסי יום
כ"א של תשרי הוא אחרת
חולו של מועד והוא גומר
נמצא כל חג בתקופה
ישנה. ופרישין ר' יהודה
ורבי יוסי סברי יום תקופה
מתחיל. מיתבי יום
תקופה גומר דברי רבי
יהודה ור' יוסי אומר
תקופה מתחיל. ועוד תניא
אין מעברין את השנה אלא
אם כן היתה תקופה חסרה
דבר של חודש וכמה חוב
של חודש י"ז יום, ר'
יהודה אומר שתי ידות
בחדש עשרים יום כו',
כחשי' לרב כי רב אמר
דסבירא ליה לר' יהודה
רובי של חודש י"ז יום
והתניא ר' יהודה אומר
עשרים יום, ועלמה קשיא
אומר שתי ידות בחודש כ'
יוס, ר' יוסי אומר בחשבין
י"ז לפני הפסח מעברין,
לפני החג אין מעברין.
ואקשינן מכי בין ר'
יהודה דקמי אם היתה
התקופה חסירה כ' יום
מתשר מעברין, מכלל
שאם היתה חסרה י"ט אין
מעברין, ובין ר' יוסי קמי
אם היתה תקופת טבת
חסירה י"ז יום מניסן
מעברין, שדלח רב הונא
בר אבא לרבא כי חזית
דמשכה תקופת טבת עד
י"ז בניסן עברה להחיא
שאה ולא תחול לה חזא
דבעין איכא בחזיה של
תקופה. ועוד בעין חג
הבא בזמן אסיף וליכא,
דהא כי חשבתי דאשתייר
מניסן משנה תקופת ניסן
עד י"ח בתמוז ומשכה
תקופת תמוז עד כ"א יום
של תשרי, השתא חזי לר'
יהודה דסבר אם היתה
תקופת תשרי חסרה י"ט
יום אין מעברין ובין לר'
יוסי דסבר אם היתה
תקופת תשרי חסרה כ' יום
אין מעברין. תרייהו
מקלע חג בעו מאי בין יום
י"ז ליום כ', ופרישין יום
תקופה גומר איכא
בנייהו. ר' יהודה סבר יום
תקופה גומר, ואם היתה
התקופה חסרה כ' יום
וחלה תקופת תשרי ביום
כ"א לחודש, כיון שהוא
גומר נמצא כל חג
בתקופה ישנה, לפיכך
צריך להיות התקופה,
חסרה י"ט יום וזכור כי
חלה התקופה, נשאר יום
א' מן החג בתקופה חדשה
והוא יום ערבה שהוא
מעברין

דמהני בודאי ובע"כ אין כל על"ג שוין וא"ש:
סי' שפ"ד. הנה הפוסקים אחרונים כתבו
 דיש לעסוק בד"ת קודם
 הסעודה וכבר כתבנו במק"א שהיינו שיש לו
 לעסוק בה"פ כיון דמתחילין מיום הפורים עצמו
 עיי"ש **וכעת נסתפקי בשני בני אדם שבאים**
לשאל בפורים אחד לשאל על הל' פורים ואחד
לשאל על הל' פסח למי נוקקין תחלה אם נימא
להשואל בהל' פורים או להשואל בהל' פסח ואין
לומר דפורים הוי חובת היום וחובת שעתא קדים
ז"א כיון דהחיוב לשאל בה"פ קודם לפסח ל' יום
והיום מתחיל זמנו א"כ הוי נמי חובת היום וא"כ
י"ל דנוקקין לשאל בהל' פסח תחלה כיון דזה
 הוי מה"ת כדילפינן מקרא ופורים דרבנן ודומה
 למה דאמרינן בעלמא בתדיר ומקודש כן ה"נ מה
 שהוי מן התורה הוי מקודש ועדיף או פורים
 עדיף דנחשב יותר חובת היום מדין פסח דאף
 שמתחיל חובו עכשיו מ"מ הוי רק צורך פסח או
 נימא דיכול להשיב לאיזה שירצה וצ"ע בזה ודורק;
סי' שפ"ה. בדין לעשות הסעודה בשבת
 ראיתי בנוב"ק שהביא רא"י
 דס"ל להש"ס דילן דעושין הסעודה בשבת ממ"ש
 בש"ס ד"ל כיון דאיכא מוקפין דעבדי בחמיסר וכו'
 ולדעת י"ל דדחות רא"י זו דהנה יש להבין לשון
 הירושלמי פ"ק הלכה ד' (עיי' במג"א סי' תרפ"ח
 שהביא בשם הראשונים שהוכיחו מן הירושלמי
 הנ"ל להיפוך מהנו"ב) דקאמר שם דבאלו מאחרין
 ולא מקדימין סעודת ר"ח וסעודת פורים וצריך
 ויעשנה בשבת ומשני כתיב ימי משה מי ששמחתו
 תלוי בב"ד עכ"ל ולכאורה אינו מובן דהרי בשבת
 לא כתיב כלל שמחה אך נראה הכונה דמ"ש ימי
 משה ושמחה היינו דע"י המשה יהי' שמחה
 דהמשה גורם לו השמחה ולכך תינח בפורים בחול
 דאז לולי דהוי פורים לא הוי משה ואם לא הוי
 משה לא הוי שמחה ולכך שמחתו תלוי בב"ד
 דהם קובעים ימי הפורים ונעשה בהם שמחה
 וממשה נמשך שמחה אבל בשבת כיון דכתיב
 וקראת לשבת עונג א"כ לולי פורים נמי מחויב
 לאכול ולשתות וממילא הם גורמין שמחה בנפש
 אדם לכך הוי שמחתו בידי שמים דממה שמחויב
 עונג ממילא הוי שמחה ולפ"ז א"ש דהרי בהל'
 שבת סי' רפ"ח מבואר דמי שהתענית עונג לו
 מותר להתענות בשבת עיי"ש אך זה בשבת דכתיב
 עונג

עור בהמה טמאה פסולה מוכח מזה דכשר על עור
 בהמה טמאה אך ממ"ש אח"כ ונקראת אגרת שאם
 הטיל בה ג' גידין וכו' ולמה לא קאמר דאם כתבה
 על עור בהמה טמאה כשרה מוכח דפסולה על עור
 טמאה לכך מזה ליכא למשמע מינה דהדיוקים
 סתרי אהדי ועיין בסה"ח הל' חנוכה דף ס"ה נזכר
 שם זה גם פלפלתי אם בדרבנן בעינן מן המותר
 בפין עיי"ש:

סי' שפ"ג. מה ששאל גבי משלוח מנות
 הרי כיון דדברי קבלה
 כד"ת דמיא ובשל תורה לא שייך חזקה שע"ש
 ואיך סומך עליו ואין לומר דכתיב ומשלוח מנות
 דהוי ע"י שליח א"כ יצטרך ע"י שליח דוקא ולא
 ע"י עצמו. הנה זה טעות חזק דודאי מדכתיב
 משלוח מנות ודאי משמע דמהני ע"י שליח ואין
 לומר דדוקא שליח זה אינו דאם לא הוי מצי
 עבד מעצמו לא הוי מצי משוי שליח דכל מידי
 דלא מצי עבד מדינא ודאי לא משוי שליח ואיך
 קראו שלוחו וברפ"ב דקדושין השתא בשליחו מקדש
 בו מבעיא ודלמא דוקא ע"י שליח ובע"כ מטעם
 הנ"ל ועוד בלא זה ובלי הכתוב לק"מ חזק דהרי
 השליח חוזר ואומר שעשה שליחותו וע"א נאמן
 באיסורין והש"ס בסוגיא דחזקה שע"ש מיירי הכל
 באינו חוזר ואומר שעשה שליחותו אבל בחזר
 ואומר מהני מדין ע"א נאמן באיסורין ואף דנאמר
 דהוי אתחזק חיובא מ"מ בע"א באיסורין באיתחזק
 איסורא אם נאמן הוי גופו ספקא דדינא עיין
 ש"ך יר"ד סי' קכ"ז וכאן נהי דחזקה שע"ש לא
 הוי חזקה אלימתא להועיל בדאורייתא עכ"פ מהני
 דאיתרע חזקת חיוב ובפרט כיון דעכ"פ התחיל
 לשלוח הוי כמו זרק לה גט ספק קרוב לו ספק
 קרוב לה דאיתרע חזקת א"א כמ"ש הפ"י בגיטין
 כ"ח א"כ כאן נמי ע"א נאמן שמסר לידו ועוד
 אף לא חזר ואמר כיון דהוי מלתא דעל"ג אם
 יחזור לו השני כדרך העולם ואף בלא זה הרי
 אפשר בשאלה ובוה ודאי מהני חזקה דשע"ש כיון
 דהוי נמי מלתא דעל"ג מיד ונהי דבעדות אשה
 לא מהני טעם על"ג התם הוי דבר שבערוה ועוד
 שם לא שייך חזקה דשע"ש אבל כאן בצירוף חזקה
 דשע"ש ודאי מהני צירוף על"ג היכי דהוי תרתי
 יחד גם כבר כתבנו בתשובה דאין כל על"ג שוין
 דהיכי דאין על"ג מיד הוי בעיא בש"ס אבל היכי
 דעל"ג מיד מהני ודאי כמו ביבמה גבי אשתמודעינהו

רובו של תשרי⁴⁵⁹. ויש לפרש אלא א"כ היתה תקופת תשרי חסרה מן החודש כדי רובו של חודש, כלומר דאזיל רוב החודש ועדיין תקופה לא נפלה, וחד טעמא הוא⁴⁶⁰. וכמה רובו של חודש, ששה עשר יום ותקופה חדשה נופלת בשבעה עשר יום מעברין, אבל אם היתה תקופת תשרי נופלת בששה עשר אין מעברין, דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר עשרים ואחד יום, והתקופה נופלת בעשרים ושנים יום, ושניהם מקרא אחד דרשו וחג האסיף תקופת השנה, על כרחך בחג הסוכות קאי, שהוא זמן אסיפת הפירות, ומדכתיב וחג האסיף משמע נמי חג שמותר לאסוף, דהיינו חולו של מועד שמותר לאסוף בזמן⁴⁶¹ השדה דבר האבד, ואמר קרא תקופת השנה כלומר יהא בתקופת השנה, שהחג נופל בתוכה, ועל כרחך בתקופת תשרי קאמר, דאי בתקופת תמוז משנה שעברה היא ואין זו תקופת שנה זו שהדין נופל בתוכה. רבי יהודה סבר כוליה חג בעינן בתקופה חדשה, וכיון שהתקופה חסרה מן החודש ששה עשר יום, נמצאת התקופה נופלת בשבעה עשר וכבר עבר מחולו של מועד יום אחד בתקופה ישנה, והיינו יום טוב שני של גליות דמדאורייתא מחולו של מועד הוי, ולפיכך מעברין כדי שידחו כל המועדות ונמצא כל החג נופל בתקופה חדשה. ור' יוסי סבר במקצת חג סגיא לן דלהוי בתקופה חדשה, הילכך אין מעברין אלא א"כ היתה חסרה עשרים ואחד יום, שנמצאת התקופה החדשה נופלת בשנים ועשרים יום דהיינו יום שמיני חג עצרת, וכבר עבר חולו של מועד כולו בתקופה ישנה, אבל אם היתה חסרה עשרים יום והתקופה נופלת בעשרים ואחד יום דהיינו יום ערבה, אין מעברין, דהא איכא חד יומא מחולו של מועד בתקופה חדשה:

יג,א ודייקין מאי קסברי, אי קסברי יום תקופה גומר, עיקר הא מילתא לפי שאין התקופה נופלת בסוף היום אלא באמצעיתו, שהרי תקופת ניסן שהיא תחילה לכל התקופות נופלת בשנה ראשונה של כל מחזור לדברי רב אדא בתשע שעות ושש מאות וארבעים ושנים חלקים קודם למולד ניסן, ושנת החמה לדברי רב אדא שלש מאות וששים וחמשה ימים וחמש שעות ותשע מאות ושבעה ותשעים חלקים ושמונה וארבעים רגע, והרגע אחד מששה ושבעים בחלק, ונמצא בין כל תקופה ותקופה לפי חשבון זה אחד ותשעים יום ושבע

מעובר ומקודש, דכי היכי דכי קדשוהו ביום שלשים דאיגלאי מילתא דמאתמול ריש ירחא הוה, הכי נמי איגלאי מילתא דריש ירחא דאדר שני הוה. אמר ליה רבא לרב נחמן לדידך דאמרת מעובר ומקודש⁴⁵⁵, מכדי מפוריא לפסחא כמה הוו תלתין יומין, ומפוריא דרשינן בהלכות הפסח, דשואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום, שהרי עומד הכתוב בפסח ראשון ומזהיר על פסח שני⁴⁵⁶, רשב"ג אומר שתי שבתות שהרי עומד בראש חודש ניסן ומזהיר על פסח ראשון דכתיב (שמות יב) החודש הזה לכם ראש חדשים, מיהו אנן כרבנן עבדינן דאמרי שלשים יום, וכי מטי ריש ירחא דניסן דהוא יום שלשים באדר ומרחקין להו חד ירחא, לא מהימני להו לשלוחי בית דין ואתו לזלולי בחמץ, אמר ליה מידע ידעי אינשי דשתא מעברתא בחושבנא תליא מילתא, לפי שהקין והחורף לפי חשבון תקופת החמה הן באין, וכשרבו ימות החמה על ימות הלבנה יתר מדאי הרי האביב בא אחר הפסח, ולכי מודעינן להו אפי' בתר אדר ראשון הימני מהימני, דאמרי חושבנא הוא דלא סליק להו לרבנן עד האידנא שפיר, וסברי דלא צריכא עיבור, וכיון דחזו דצריכא עיבור עברוה. ואי קשיא, לרבא דמקשי ליה לרב נחמן דאמר מעובר ומקודש אדמקשי ליה לרב נחמן ליקשי ליה נמי לנפשיה, דהא בין לרבא בין לרב נחמן בין לעולא היכא דלא קדשוה לירחא הויא מעוברת, ואמאי, ניוחש דילמא אתו לזלולי בחמץ דהא מפוריא דרשינן בהלכות הפסח⁴⁵⁷, לא תקשי לך, דלרבא לא קשיא ולא מידי, דכיון דעבדינן היכירא דאין מקדשין את החודש מידע ידעי דלעיבורא לשתא הוא דעבוד כדפרשינן, אבל לרב נחמן דאמר אע"פ שקדשוהו מעובר ומקודש אשתכח דליכא היכירא, וכ"ש דמאן דחזו דקדשוה לירחא ביום שלשים סבר דלשם ניסן הוא דקדשוה, דהא כי מקדשי ליה בי דינא לירחא מקודש בלחוד הוא דאמרי, ולא צריכי לאדכוריה לשמא דירחא, וכיון דליכא היכירא סמכינן להו אדרשא דדרשי להו מקמי הכי ולא מהימני להו לשלוחי בית דין ואתו לזלולי בחמץ:

אמר רב יהודה אמר רב⁴⁵⁸ אין מעברין את השנה על התקופה, אלא א"כ היתה תקופת תמוז חסרה מתשלום תשעים ואחד יום ושבע שעות וחלקים ורגעים כדי רובו של תשרי, כלומר שתהא התקופה נמשכת עד

(הכא בד"ה מכדי ובר"ה ז,א ד"ה הכא) והר"ן הקשו ממתני' דמעברין כל אדר, ועי' מה שיישב בערל"ג הכא ולקמן פז,א. 458 כ"ה בדק"ס ובר"ח, ולפנינו איתא אמר שמואל וכ"ג רש"י. 459 כ"ה רש"י ד"ה אין וכ"ה בר"ח וכמאירי. 460 לפי' רבינו מיושבת היטב קרי' התו' רא"ש ורבינו יונה לקמן יג,א ד"ה אי. 461 נדצ"ל בו מן.

זמנים. הלכות קדוש החדש פ"ד

פ"ד א שנה מעוברת וכו'. כבר בארנו למעלה שנקראת השנה שהיא מ"ג חדש מעוברת דמיון לשה עברה: ואין מוסיפין לעולם אלא אדר. לפי שהוא קרוב לזמן האביב לפי שאם יעברו חדש לפניו יתכן שיחשב השנה כשנה לעיבור אבל אם יעשו חדש העיבור קרוב לזמן האביב הם יודעים אם הניע בשול האביב אם לא הניע. ומפני מה החדש העיבור לי לפי שמדת החדש כ"ט ו"ב תשע"ג ואם יעשו אותו כ"ט בלבד ישאר ממנו י"ב תשע"ג ואם יעשו בתקופת השנים החדש העיבור כ"ט ובתקופתם לי שמה יעשו מפני ריחוק הזמן ועי"כ ישאר לנו שארית אחת לפיכך יעשו אותו בכל השנים של עיבור לי יום ובשאר השנים החדש יכלה בתקופתן סדור מרחשון וקסלו ויולא חוספת החדש הזה היו חורין חדשי השנה חלילה על כל זמני השנה מפני חוספת שנת החמה על שנת הלילה והיה הפסח בא פעמים בימות החמה ופעמים בימות הגשמים:

ב על שלשה סימנים מעברין וכו'. אם יתאחר התקופה עד ט"ו בניסן או אחר זמן או ידוע שיחאחר ביטול התקופה ויתכן שלא ימלאו שעורים להקריב מהם מנחת העומר לפיכך חלו התקופה בזמן ט"ו בניסן זמן חיוב הקרבן העומר:

ג וכן אם ראו ב"ד וכו' פירוש אצל מאוחר ולא נזכר מן האדמה ודיונה כלילי הוא בזמן האביב באפילת דמיון והתעורר והתעורר לו נוכח כי אפילו הנה, פירוש על הפסידים הנזכר מפני שלא נזכרו ויאלו על הארץ עד שניע אפילו הנזכר וימנה אותם לפי שהיו בזמן הארץ ולא יאלו לאיר. וענין וסומכין על שני סימנים לומר על שנים ביחד לא על אחד מהם בלבד:

ד על ג' ארצות וכו' אלו השלש ארצות מארץ ישראל (ממחרות התקופה להחשב בהם קודם) [בולגות] כל עיירות א"י. ופירוש אם עדיין לא נמנו פירות הארץ שהרי (לא) נשאר לנו סימן חזק שנסמך עליו בעיבור השנה שהרי האביב לא הגיע אלא בלחם משלש ארצות אלו ששתי ארצות לא הגיע בהם וגם פירות הארץ לא נמנו ואע"פ שלא הגיע התקופה עד ט"ו בניסן וכל שכן אם עברה שאין לנו סימן לידעת שני סימנים אלו שהרי אמר ועל סימן זה וכו'. ונמלא אמר שם עברה התקופה ט"ו בניסן מעברין ואם לא הגיע לט"ו בניסן והגיע האביב ונמנו פירות הארץ אין מעברין. ואם עברה התקופה רובו של חדש אע"פ שהגיע האביב ונמנו הפירות [ומעברין] שהרי אמר ועל סימן זה סומכין ואין חוששין לסמן אחר. ואם לא הגיע התקופה לט"ו בניסן אם עדיין לא הגיע האביב או לא נמנו הפירות יראה לי שאין מעברין שהרי שן זמן לאביב לבגוע ולפירות להנמנו מאחר שלא הגיע התקופה עד ט"ו בניסן. אבל בחלק ה' ש' לנמנו שהרי אין לנו מעברין אם הגיע התקופה לט"ו בניסן אלא כדי שיבא הפסח בזמן האביב והרי הגיע האביב ולמה הוצרכו בשנה זו לעבר ויבא אמר ואין חוששין לסמן אחר וכו'.

ה ויש שם דברים וכו'. לא מפני השלש לפי שיתולים להחמם בגמראם או בחמיות המזדירות וכיון דעקר אינן רגילה לנחל באורח לא שרי באורח מפני השנה, וגלוי ישראל שלא נעקרו ממקומן שעדיין לא נהיה להם עורר ואין אומרים נראה אם כשיעקרו ממקומן לא יהיו יכולין להגיע לירושלים אלא לאחר י"ד יום לעבר השנה מיד כדי שיעשו לירושלים, וקרי להו גלויות ישראל דבנית שני היו משועבדין חסד יד האומות:

ו ולא מפני הטומאה. כגון שהיו רוב הקהל או רוב הכהנים טמאים בזה שרי יכולין לעשות הפסח בטומאה טמאים עם הטומאים שנאמר ויהי אנשים אשר היו וכו' כך למדו מפני השמעה יתידים נדחים ואין הכבוד נדחים. ודבר זה בטומאה מה בלבד והפסח הקריבוהו בטומאה נאכל (בטומאה) לטמא מה או לטמא במגע הטומאות כגון נגע בשרן ובגבלה. ואינו נאכל בטומאה אלא אם נטמא העיבור קודם וזיקת הדם אבל אם נטמא לאחר וזיקת הדם אינו נאכל. וזה הנהגה האין רמז"ל לא תשא"ל ה"ד יומאה זו משאר עליהן מהדש אדר שבו מעברין עד הפסח והא אין לנו טומאה יותר מ' ימים. ושמוענו שפירש טעם זה רבינו הא"י גאון וז"ל פירוש יפה ורבינו יהוסף הלוי לא עמד על מה שפירש רבינו הא"י גאון וז"ל מיהו אמר שיחזק זה בשנה שלא נמלא בה אפר פרה אדומה כדי שיטהרו וכיון שלא נמלאו טמאים הם ולא הטהרו וס"ד מעברין אותה שמוסיפין חדש בה כדי לחפש בו פרה אדומה לטהר אותן קמ"ל דלא ואם עיבורה (איהם) מעוברת ע"ל. וז"ל לפי עני"ד שיחזק זה כגון שהיו מחוסרי כפרה ולא היה כפרתם ראוייה ליקרב אלא לאחר הפסח מהו דמימא מעברין עד שיעשו אילים של מחוסרי כפרה ליקרב קמ"ל דלא. זה נוסח דברי וז"ל בפירוש הגמרא שלו: ואם עיבור בית דין את השנה מפני הטומאה הרי זו מעוברת. פירוש בדיעבד שאין מעברין מפני הטומאה להחמם מאחר שכן יכולין לעשות הפסח בטומאה:

ז יש דברים וכו'. והנהגות מציין לראיה שהרי עולת ראיה בזה בין מן העוף בין מן הכהנים שהראיה אין לה שיעור מן המורה שנאמר איש כמתנת ידו ומד"ס שלא תהיה ראיה פחות משום מעט כסף: מפני

פרק רביעי

א שנה מעוברת היא שנה שמוסיפין בה חדש. ואין מוסיפין לעולם אלא אדר ועושים אותה שנה שני אדרין אדר ראשון ואדר שני. ומפני מה מוסיפין חדש

זה מפני זמן האביב כדי שיהא הפסח באותו זמן שנאמר שמור את החדש האביב שיהיה חדש זה בזמן האביב. ולולא הוספת החדש הזה הפסח בא פעמים בימות החמה ופעמים בימות הגשמים: **ב על** שלשה סימנים מעברין את השנה. על התקופה ועל האביב ועל פירות האילן. כיצד בית דין מחשבין ויודעין אם תהיה תקופת ניסן בשנה עשר בניסן או אחר זמן זה מעברין אותה השנה. ויעשו אותו ניסן אדר שני כדי שיהיה

השנת הרמ"ה
*הא ליהא דנהדיא חניא על ג' סימנים מעברין השנה על כ' מהם מעברין על אחד מהם אין מעברין. ואי משום הדיא דברסין כ"ה שלח ליה רב הונא בר אבין לרבא כי חזית תקופת טבת דמשכא עד שימפר צינן עברה להדיא שמה ולא מיחוש לה הפסח בתקופת טבת קאי כדמפרש בדיאל וכיון דמשכא תקופת טבת עד ט"ו בניסן משכא תקופת טבת עד פסח צינן עברה הכי מעברין. חדא דצעינן אביב בתקופת ניסן וליכא, וכו' דצעינן כוליה חג בתקופת חסדא וכו' קמני דבריימא על אחד מהם אין מעברין לתקופת חסדא קאי דס"ל כמ"ק דלידן דבריימא דקמני אין מעברין אט השנה א"כ הימא תקופת חסדא ט"ו יום דכי משכא תקופת טבת עד ט"ו וכו' לא, אשמכא דלא משכא תקופת טבת עד ט"ו בניסן וכיון דלמי אביב כחקנו אין מעברין על התקופה לבד כי דלינן חרמי מקמי חזא, ע"כ: * (השנה שייכל להלכה ט"ו, ועי' כ"מ סס):

ב יוש שם דברים אחרים שהיו בית דין מעברין בשבילן מפני הצורך. ואלו הן. מפני הדרכים שאינן מתוקנן ואין העם יכולין לעלות מעברין את השנה עד שיפסקו הגשמים ויתקנו הדרכים. ומפני הגשמים שנהרסו ונמצאו הנהרות מפסיקין ומונעין את העם ומסתכנים בעצמן ומתים, מעברין את השנה עד שיתקנו הגשמים. ומפני תנוריה פסחים שאבדו בגשמים ואין להם מקום לצלות את פסחיהם מעברין את השנה עד שיבנו התנורים ויבשו. ומפני גלויות ישראל שנעקרו ממקומן ועדיין לא הגיעו לירושלים מעברין את השנה כדי שיהיה להם פנאי להגיע: **ו אבל** אין מעברין השנה לא מפני השלג ולא מפני הצנה ולא מפני גלויות ישראל שעדיין לא נעקרו ממקומם. ולא מפני הטומאה. כגון שהיו רוב הקהל או רוב הכהנים טמאים אין מעברין את השנה כדי שיהיה להם פנאי לטהר ויעשו במהרה אלא יעשו בטומאה. ואם יעברו את השנה מפני הטומאה הרי זו מעוברת: **ז יש** דברים שאין

א כל זה בסמ"ג עיין מ"ו מ"ו, ובטור סי' תכ"ז תכ"ח: **ב סנהדרין** י"א:

לעולם מה או לטמא במגע הטומאות כגון נגע בשרן ובגבלה. ואינו נאכל בטומאה אלא אם נטמא העיבור קודם וזיקת הדם אבל אם נטמא לאחר וזיקת הדם אינו נאכל. וזה הנהגה האין רמז"ל לא תשא"ל ה"ד יומאה זו משאר עליהן מהדש אדר שבו מעברין עד הפסח והא אין לנו טומאה יותר מ' ימים. ושמוענו שפירש טעם זה רבינו הא"י גאון וז"ל פירוש יפה ורבינו יהוסף הלוי לא עמד על מה שפירש רבינו הא"י גאון וז"ל מיהו אמר שיחזק זה בשנה שלא נמלא בה אפר פרה אדומה כדי שיטהרו וכיון שלא נמלאו טמאים הם ולא הטהרו וס"ד מעברין אותה שמוסיפין חדש בה כדי לחפש בו פרה אדומה לטהר אותן קמ"ל דלא ואם עיבורה (איהם) מעוברת ע"ל. וז"ל לפי עני"ד שיחזק זה כגון שהיו מחוסרי כפרה ולא היה כפרתם ראוייה ליקרב אלא לאחר הפסח מהו דמימא מעברין עד שיעשו אילים של מחוסרי כפרה ליקרב קמ"ל דלא. זה נוסח דברי וז"ל בפירוש הגמרא שלו: ואם עיבור בית דין את השנה מפני הטומאה הרי זו מעוברת. פירוש בדיעבד שאין מעברין מפני הטומאה להחמם מאחר שכן יכולין לעשות הפסח בטומאה:

ז יש דברים וכו'. והנהגות מציין לראיה שהרי עולת ראיה בזה בין מן העוף בין מן הכהנים שהראיה אין לה שיעור מן המורה שנאמר איש כמתנת ידו ומד"ס שלא תהיה ראיה פחות משום מעט כסף: מפני

לחם משנה

יש טעם לעבור מוקמינן ליה לחזקיה ח"ס בגמרא לדעת רבינו ז"ל. וכי הא דאמר ריב"ז, דליו הא דאמרין דמעברין לזרז היינו כריב"ז שעבריהו מתחלה ב"ד בטעות או כשהוצרכו ב"ד מוקמינן ליה לחזקיה אבל לא שיעבריהו מתחלה שלא לזרז. וא"כ נמצא לפי זה דניסן ומשירי קודם חזי החדש מאיימין על הקידוש ולא על העיבור לזה אמר רבינו ז"ל דאפילו מי שקוצר דמעברין את החדש לזרז ניסן ומשירי מודה דההרין בגמרא דמוקי מילתא דמאיימין על הקידוש ולא על העיבור דניסן ומשירי. וטעם החכמים החולקים שכח רבינו ז"ל דלית להו דבכל גוונא אין מעברין לזרז הוא משום דס"ל כמירוצא בחרא דמרין רבא דרבה בר שמואל ס"ל דבכל גוונא אין מעברין את החדש לזרז ואחי כסברה אחרים והם פסקו כאחרים משום דבריימא דרבה בר שמואל אבל החכמים האחרים חולקין ופוסקין כמירוצא דאבי ומורו דניסן ומשירי דככתב רבינו ז"ל. ועם מ"ש אע"פ שהענין קצת דחוק נחשיביו כל דברי רבינו ז"ל ודינין שהם יוצאים מן הגמרא שלפי שיטת רש"י ז"ל אין להם מקום. גם מ"ש שאין מאיימין על העיבור גאי ניסן ומשירי ולפי כח שמאיימין על העיבור ובגמ' משמע דאין הפרש בין ניסן ומשירי לשאר חדשים אלא לגנין הקידוש. וכבר נכבחי טעמו. הגם כי דעיינו הוא דחוק. וההימיה על המפרש שכח שדרכיו אלו לא רצה לבאר מפני שהם מבוארים ואין להם שם לבו לקוניה הגמרא כי לכאורה אין מקום לפי דברי רבינו ז"ל ומה שנראה לעניות דעתי כמבחי:

מגדל עזו

פ"ד א' שנה מעוברת עד בחמירה. הכל פ"ק דסנהדרין (דף י"ב):

חידושי מרן רי"ז הלוי

הלכות קדוש החדש

ותוס' דמפרשי דלציב קאי על פסח דאס לא בשלח הכבודא כחדש ניסן מעצרת משום דבעינן שיבא חדש האציב, ופירות האילן קאי על עגרת שאס מתאחר ציטולס יותר מזמן העגרת מעצרת, משום שעגרת זמן הבאת זיכורים וקרא כחיד חג הקציר זיכורי מעשיך, ותקופה קאי על שתי התקופות זין על תקופת עבת שנמשך זמנה עד ע"ז צניסן וצין על תקופת חמוז שגופלת לאחר חג הסוכות, כדילפינן מקראי דלציב של תקופה יבא כחדש ניסן, וכן דחג הסוכות יבא בתקופה חדשה, ועל כן מעצרת על כל אלו שיחקיימו כמועדות צומן, ולפי"ז נמא דאלו השלש דברים דתנינן לכו בצריחתא שמעצרת צעצילן את השנה שלש דברים נפרדים הם, ואין להם שייכות עם זכ כלל, דכל אחד דינו מיוחד צומן מיוחד, דפסח נאמר צו דינא דחדש האציב שהתבואה חבי צבר גדילה ומזכרת, וכן שחבי גם אציב של תקופה קודם ע"ז צניסן, ובעגרת נאמר דינא דזיכורי מעשיך שפירות האילן יביו צבר גמורין וראויין להבאת זיכורים, וחג הסוכות חבי צי תקופת השנה שהחג יביו בתקופה חדשה. אולם הרמב"ם צפ"ד מהלי קידוש החדש הליא ז"ל ומפני מה מוסיפין חדש זה מפני זמן האציב כדי שיבא הפסח בלוחו זמן שנאמר שמור את חדש האציב שיביו חדש זה צומן האציב וכו' על שלש סימנים מעצרת את השנה על התקופה ועל האציב ועל פירות האילן כאלד צ"ד מחצית ויודעין אס חבי תקופת ניסן בשש עשר צניסן או אחר זמן זה מעצרת אותה השנה וכו' כדי שיבא הפסח צומן האציב ועל סימן זה סומכין ומעצרת ואין חוששין לסימן אחר וכן אס ראו צ"ד

ברמב"ם פ"ד מהלי קידוש החדש הלי"ז ז"ל יש דברים שאין מעצרת צעצילן כלל אבל עושין אותן סעד לשנה שריכה עיבור מפני התקופה או מפני האציב ופירות האילן ואלו כן מפני הגדיים והטלאים שעדיין לא נולדו או שכן מעט ומפני הגזלות שלא פרחו אין מעצרת צעציל אלו וכו' אבל עושין אותן סעד לשנה כאלד עושין אותן סעד לשנה אומרים שנה זו שריכה עיבור מפני התקופה שמשכה או מפני האציב ופירות האילן שלא הגיעו ועוד שהגדיים קטנים והגזלות רכים עכ"ל, מקור דין זה הוא בסנהדרין דף י"א יעו"ש, אולם יעו"ש צפירש"י ותוס' דמפרשי דכא דעושין אותן סעד לשנה היינו דהגדיים והטלאים מאטרפי לאציב ותקופה ופירות האילן לעבר צעצילן, דברי קי"ל דעל שחים מהם מעצרת ועל אחת מהם אין מעצרת, וע"ז הוא דנעשו הגדיים והטלאים סעד להצטרף עם אחד מאלו להשחז שחים שיעצרו צעצילן, אולם צדברי הרמב"ם הרי מצוה להדיא דבעינן שחים מלד הגדיים והטלאים, ואין הגדיים והטלאים מאטרפין להשחז שחים ולהשלים דין עיבור, וכל הסעד הוא רק דכשמעצרת מפני התקופה וכדומה אומרים שנה זו שריכה עיבור גם מפני הגדיים והטלאים, וריך ציבור פלוגתא הרמב"ם ורש"י ותוס' צוה.

והגראה לומר ציבור פלוגתא, דהנה בסוגיא ח"ר על שלש דברים מעצרת את השנה על האציב ועל פירות האילן ועל התקופה על שנים מהם מעצרת ועל אחד מהם אין מעצרת, ויעו"ש צפירש"י

שעדיין לא הגיע האצ"ב אל עדיין אפ"ל הוא ולא נמחו פירות האילן שזרעו לזמנו בזמן הפסח שומכין על שני סימנים אלו ומעבירין את השנה וכו' כדי שיכיר האצ"ב מאי וכו' וכדי שיכיר הפירות לזמנן כדרך כל זמן האצ"ב וכו' ואלו הן הדברים שכן העיקר שמעבירין בשבילן כדי שיכיר השנים שני החמה עכ"ל, הרי דהרמזים מפרש דבין אצ"ב ובין תקופה ופירות האילן כולכו על ניסן ופסח קיימין, ועוד יותר מבואר מדבריו דהנך תלת מיילי כולכו חד דינא וינכו, דעיקר דין עיבור תלוי באצ"ב, בדכתיב בקרא שמור את חדש האצ"ב, והנך תלת מיילי כולכו משום אצ"ב וינכו, וא"ל לדעת הרמזים דכ"י גמירי לכו בדין אצ"ב שיכיר אצ"ב של תקופה, ואצ"ב ממש צביכור התבואה הראוי לעומר וגם שיכיר פירות האילן לזמנן כדרך זמן האצ"ב והנך תלת מיילי כולכו לריכו לדין אצ"ב וקאי עליהו קרא דשמור את חדש האצ"ב שיעברו בשבילן, ויותר נראה מלשון הרמזים שכתבנו דעיקר דין אצ"ב דקרא שבו תלוי חשבון השנה וחשבון המועדות אינו תלוי כלל לא צביכור התבואה ולא בתקופה, רק עיקר פירושו הוא זמן הראוי לאצ"ב לפי חשבון שנת החמה ואלו השלשה דברים כולכו סימנים וינכו על זמן אצ"ב זה, וכדנקט בלישנא על שלשה סימנים מעבירין את השנה וכו' ויותר מזה מפורש מלשון הרמזים גבי תקופה ועל סימן זה שומכין ומעבירין וכו' וכן גבי אצ"ב ופירות האילן שומכין על שני סימנים אלו, הרי דמעיקר הדין לאו צבו תלי דין חדש האצ"ב ודין עיבור רק הם סימנים למיסמך עליהו שעדיין לא הגיע האצ"ב, וצ"ע דעיקר דין אצ"ב דקרא פירושו הוא זמן האצ"ב לפי חשבון החמה, אבל גידול התבואה עצמה לא מעלה ולא מוריד מעיקר הדין וכן תקופה, וכו"ה מבואר מלשון הרמזים דאחר דנקט הדין ועל שלשה

דברים מעבירין את השנה סיים בלישנא ואלו הם הדברים שכן העיקר שמעבירין בשבילן כדי שיכיר השנים שני החמה, הרי דזה יסוד הדבר לענין עיבור שיכיר השנים שני החמה, וכו"ה לכדיא לעיל צ"ע ה"ה יעו"ש, וצ"ע דזהו פירושא דאצ"ב לדעת הרמזים שיכיר השנים שני החמה ויכיר הפסח בזמן הראוי לאצ"ב לפי חשבון זה, ואצ"ב ותקופה ופירות האילן כולכו סימנים וינכו על זמן אצ"ב זה.

והנה צנסהדרין שם ח"ר על שלשה ארצות מעבירין את השנה יחודה ועבר הירדן והבלייל על שתיים מהן מעבירין ועל אחת מהן אין מעבירין, ובפירוש"י שם דכח"ל וצריכא ח"י לא מעי אצ"ב לא קרינן צ"י חדש האצ"ב עכ"ל, ומזה לכדיא דשיטת רש"י דדין עיבור ודין חודש האצ"ב תלוי בעצם גידול התבואה, וכדחזינן דנאמרו צ"י דיוס ואזלינן בחד רוב ח"י, אבל יעו"ש דבדברי הרמזים צ"ד מה"ל קידוש"ה שם ה"ל"ד שכתב ז"ל ועל שלש ארצות היו שומכין באצ"ב וכו', נראה מלשונו דבאמת גם זה אינו מעיקר דינא שדין אצ"ב יכיר תלוי דוקא בשלש ארצות אלו, רק שצ"ד היו שומכין על שלש ארצות אלו, והיינו כ"ל דעיקר דינא דאצ"ב הנאמר בתורה לענין עיבור אינו תלוי כלל בעצם גידול התבואה, רק בזמן האצ"ב, והאצ"ב בעצמו הוא רק סימנא בעלמא למיסמך עלי' לענין הזמן וכש"ה. והנה בר"ה דף כ"א שנה לי ר"ה צ"י אצ"ב לרבא כד חזית דמשכח תקופה טבת עד שיתסר בניסן עברה לכה"א שנה ולא תחוש לה דכתיב שמור את חדש האצ"ב שמור אצ"ב של תקופה שיכיר בחדש ניסן, וי"ל דהרמזים מפרש דזה דקאמר אצ"ב של תקופה ר"ל שלא נפרש גידול דאצ"ב דקרא פירושו עצם האצ"ב שהוא גידול התבואה, אלא אצ"ב של תקופה, ר"ל זמן האצ"ב לפי חשבון החמה, אבל התקופה עצמה רק סימנא

בעלמא ביא, וזכו דקאמר ולא תחוש לה, ר"ל דסומכין על סימן זה של תקופה לבד, ואין חוששין לסימנים אחרים, וכמש"כ הרמב"ם, אבל עיקר דין חדש האצ"ב אינו חלוי בתקופה, כמו שבבאנו מפורש מלשון הרמב"ם.

והנה נבא דמיתא דעל אצ"ב ותקופה ופירות האילן על שנים מהם מעבדין ועל אחד מהם אין מעבדין, ועיי"ש בתוס' שכתבו העטם זאב משום דעבדי דעכו דכו, ובפירש"י שם כתב על הא דאמרין שם דלרש"י ע"ל תקופה לבד מעבדין דהוא משום דעבורה מן החורה, ומשמע דס"ל לרש"י דיסוד הדבר דבעינן דוקא שנים לדין עיבור הוא משום דדין עיבור שלהם לא נאמר בחורה, עיי"ש בפירש"י ותוס' בסוגיא שם, וז"ל לדעת רש"י דאף דעלם הדבר שהמועדות יהיו בזמן אצ"ב ופירות האילן הוא מדאורייתא, אבל לא נאמר בחורה דינא לעבר רק בשביל תקופה, דדין עיבור ילפינן מקרא דשמור את חדש האצ"ב שמור החדש שממך לאצ"ב בכדי שיבא האצ"ב בזמנו כדאיתא בספרי שם, וזה קאי על אצ"ב של תקופה, כמבואר בר"ה דף כ"א, ועכ"פ בין לרש"י בין לתוס' הוא זה דינא בעלמא דבעינן דוקא שנים לדין עיבור ועל אחד אין מעבדין, אולם לדעת הרמב"ם שבבאנו דהך תלם מילי דאצ"ב ותקופה ופירות האילן כולו חד דינא נינהו, דסימני דאצ"ב נינהו, אי"כ עיקר הדין מה דבעינן שנים לדין עיבור, הוא משום דלא סמכין על סימן אחד לומר שעדיין לא הגיע האצ"ב עד שיבאו שני סימנים, ודבר זה נלמד מלשון הרמב"ם שכתב סומכין על שני סימנים אלו, הרי דעיקר דין זה הוא דעל שנים סומכין ועל אחד אין סומכין, וזהו ג"כ החילוק לבין תקופה לאצ"ב ופירות האילן, משום דתקופה בעלמא סימן מעליא הוא וסמכין עליו לבד, וכמו שכתב הרמב"ם דעל סימן זה

דחפופה לבד סומכין ומעבדין ואין חוששין לסימן אחר, ועכ"פ נדעת הרמב"ם כל עיקר הדין הזה לענין לסמוך על סימנים לומר שעדיין אינו אצ"ב, ועל זה הוא נאמר הדין דבעינן דוקא שני סימנים, אבל לא שיבא דין בפ"ע לענין עיבור דליבצי דוקא תרתי מילי לעבר בשבילן, כמו לדעת רש"י ותוס'. ולפי"ז הרי מבוארת היטב פלוגתא הרמב"ם ורש"י ותוס' גם בהך דעושין אותן סעד לשנה, דלשעת רש"י ותוס' דהוא דין בפ"ע הנאמר דדין עיבור דבעינן דוקא שני דברים לעבר בשבילן, דהרי אצ"ב ותקופה ופירות האילן שלשה דברים נפרדים הם, ואין להם שייכות כלל זה עם זה, רק דהוא דין בפ"ע דעל אחד אין מעבדין ובעינן דוקא שנים, על כן זהו דמיתא דגם גדיים ועללים אף שאין מעבדין בשבילן לבד אבל נעשין סעד לשנה להלערך עם אצ"ב וכדומה להשגב שנים לעבר את השנה בשבילן, משא"כ נדעת הרמב"ם דכל עיקר כך מיתחא דבעינן שנים הוא משום דלא סמכין על סימן אחד לומר שעדיין אינו אצ"ב רק בעינן לה שני סימנים, אי"כ מה ענין גדיים ועללים הכא, הלא גדיים ועללים מיתחא באנפי נפשיה הוא ואין מוכיחין כלל על האצ"ב, ומאי שייטיבו להלערך, וזהו מפרש הרמב"ם דהסעד הוא רק דכשמעבדין מעבדין גם בשבילן, אבל אח"כ דשני סימנים צעין מלבד הגדיים והעללים, דאין לגדיים ועללים שייכות להלערך לסימנים אם הגיע האצ"ב או לא הגיע.

והנה ברמב"ם פ"א מהב" קה"ח הל"א ז"ל חדשי השנה הם חדשי הלכנה שנאמר עולת חדש בחדשו וכו' והשנים שאנו מחשבינן הם שני החמה שנאמר שמור את חדש האצ"ב עכ"ל, והנראה מלשוננו זה, דיסוד כך מיתחא דחדש האצ"ב אין זה רק דין של מועדות, אלא הוא דין הנאמר על כל השנה, שהשנה חכ"ה שנת החמה,

והנה נבא דמיתא דעל אצ"ב ותקופה ופירות האילן על שנים מהם מעבדין ועל אחד מהם אין מעבדין, ועיי"ש בתוס' שכתבו העטם זאב משום דעבדי דעכו דכו, ובפירש"י שם כתב על הא דאמרין שם דלרש"י ע"ל תקופה לבד מעבדין דהוא משום דעבורה מן החורה, ומשמע דס"ל לרש"י דיסוד הדבר דבעינן דוקא שנים לדין עיבור הוא משום דדין עיבור שלהם לא נאמר בחורה, עיי"ש בפירש"י ותוס' בסוגיא שם, וז"ל לדעת רש"י דאף דעלם הדבר שהמועדות יהיו בזמן אצ"ב ופירות האילן הוא מדאורייתא, אבל לא נאמר בחורה דינא לעבר רק בשביל תקופה, דדין עיבור ילפינן מקרא דשמור את חדש האצ"ב שמור החדש שממך לאצ"ב בכדי שיבא האצ"ב בזמנו כדאיתא בספרי שם, וזה קאי על אצ"ב של תקופה, כמבואר בר"ה דף כ"א, ועכ"פ בין לרש"י בין לתוס' הוא זה דינא בעלמא דבעינן דוקא שנים לדין עיבור ועל אחד אין מעבדין, אולם לדעת הרמב"ם שבבאנו דהך תלם מילי דאצ"ב ותקופה ופירות האילן כולו חד דינא נינהו, דסימני דאצ"ב נינהו, אי"כ עיקר הדין מה דבעינן שנים לדין עיבור, הוא משום דלא סמכין על סימן אחד לומר שעדיין לא הגיע האצ"ב עד שיבאו שני סימנים, ודבר זה נלמד מלשון הרמב"ם שכתב סומכין על שני סימנים אלו, הרי דעיקר דין זה הוא דעל שנים סומכין ועל אחד אין סומכין, וזהו ג"כ החילוק לבין תקופה לאצ"ב ופירות האילן, משום דתקופה בעלמא סימן מעליא הוא וסמכין עליו לבד, וכמו שכתב הרמב"ם דעל סימן זה

דכמו שנאמר דינא בחדשים שהם חלויים
 בלילה כך נאמר דינא בשנים שהם חלויים
 בחמה, והבי יסוד דין חדש האביב, וכן
 כחז גם להלן גבי הא דמעבדין על האביב
 ותקופה ופירות האילן דאלו הן הדברים
 שהם העיקר שמעבדין בשבילן בכדי
 שיהיו השנים שני החמה, הרי דבוא
 דין הנאמר על כל השנה שהבי שנת החמה,
 ואין זה דין של מועדות לבד, ומה ג"כ
 מוכרח כמש"כ, דעיקר פירושה דאביב לדעת
 הרמב"ם הוא זמן האביב לפי חשבון החמה,
 אבל לדעת רש"י דבענין שיתקיים אביב
 בגידול תבואה ברוב א"י, א"כ הלא הוא
 רק דין של מועדות לחוד, ואינו ענין לשאר
 השנה.

והנה בר"ה דף כ' אמר עולא ידעין
 חצרין צבלאי מאי טיבותא עבדין
 כהדיהו מאי טיבותא עולא אמר משום
 יקראו ר' אחא בר חיננא אמר משום מחיה
 וכו' איני רבתי רבה בר שמואל יכול כשם
 שמעבדין את השנה לאורך כך מעבדין את
 החדש לאורך ת"ל החדש הזה לכם ראש
 חדשים כזה ראש וקדש אמר רבא לא קשיא
 כאן לעבדו כאן לקדשו וה"ל יכול כשם
 שמעבדין את השנה ואת החדש לאורך כך
 מקדשין את החדש לאורך ת"ל החדש הזה
 לכם ע"כ, ויעו"ש צפירש"י דהא דתניא
 דמעבדין את השנה לאורך פירושו הוא
 שמעבדין אותה מפני האביב או מפני
 התקופה ופירות האילן עיי"ש בדברי רש"י.
 אולם ברמב"ם פ"ד מהל' קיב"ח כתב ז"ל
 ומפני מה מוסיפין חדש זה מפני זמן
 האביב כדי שיהא הפסח בראותו זמן שנאמר
 שמר את חדש האביב שיהי' חדש זה בזמן
 האביב וכו' על שלשה סימנים מעבדין את
 השנה על האביב ועל התקופה ועל פירות
 האילן וכו' ויש שם דברים אחרים שהיו
 צ"ד מעבדין בשבילן מפני האורך ואלו הן
 מפני הדרכים שאין מחוקקין וכו' עכ"ל.

כרי להדיא מבואר מדבריו דאביב ומפני
 האורך שני דברים נפרדים הם, וכן הוא
 מבואר מדבריו בפ"ה שם הלי"א דצ"ד
 מעבדין את השנה מפני הזמן ומפני הארך,
 והיינו דעבור דאביב ותקופה ופירות האילן
 קרוי עיבור מפני הזמן, ומפני האורך פירושו
 שאר זרכים שאין להם שייכות להזמן כלל.
 כגון מפני הדרכים או מפני הגשמים ותמורי
 פסחים וגלויות ישראל שנעקרו ממקומן ועדיין
 לא הגיעו, דעל כל אלו מעבדין כמבואר
 בסנהדרין שם, והיינו עיבור מפני האורך,
 ולדעת הרמב"ם נאמרו שני דיונים בדין עיבור,
 דעיקר דין עיבור שנים הוא מפני אביב
 ותקופה ופירות האילן, וכש"כ הרמב"ם
 דאלו הן הדברים שהם העיקר שמעבדין
 בשבילן ועל דין עיבור זה נאמר בתורה שמור
 את החדש האביב, דהיינו שיעבדו את
 השנה בכדי שיהא האביב בזמנו כמבואר
 בספרי שם, ועוד נאמר דין אחר בעיבור,
 שצ"ד מעבדין את השנה לאורך, אף שאין
 לה שייכות להזמן כלל. רק הוא דין צפ"ע
 דניתן לצ"ד לעבד מפני האורך. וכדברי
 הרמב"ם מבואר להדיא בספרה חמור פ"ע
 דמצרכי מקרא מיוחד דצ"ד מעבדין את
 השנה מפני האורך, יעו"ש. הרי דדין עיבור
 מפני האורך הוא דין צפ"ע מלבד עיקר דין
 עיבור שנים, ועיין ברמב"ם פ"ד מהל'
 קידוש"ח הלע"ז שפסק דהא דתניא דאין
 מעבדין את השנה בשנת רעבון וצשציעות
 היינו רק שלא יעבדו בזה מפני אורך הדרכים
 וכיו"צ אבל מפני אביב ותקופה ופירות
 האילן מעבדין לעולם בכל זמן, והיינו משום
 דהרמב"ם ס"ל דעיבורא דאביב שהוא מפני
 הזמן אין נפקותא בזה בין שנת רעבון
 וצשציעות לשאר שנים, ולענין עיקר דין
 עיבור וחשבון שנים ומועדות לא משגיחין
 בשום דבר ולעולם מעבדין, ורק בעיבור שצ"ד
 מעבדין רק מפני האורך בלבד, בזה הוא
 דתניא דאין צ"ד מעבדין מפני האורך לא

בשנת רעבון ולא בשנת שמיטה, והנה
בסנהדרין דף י"א ח"ר אין מעשרין את
השנה חלה א"כ הוחזק לריבך מפני הדרכים
ומפני הגשרים ומפני חומי פסחים ומפני
גלויות ישראל שנעקרו ממקומן ועדיין לא
הגיעו חזל לא מפני השלג ולא מפני הליכה
ולא מפני גלויות ישראל שלא עקרו ממקומן,
ובתוכם שם הקצו להמאלי לא חשיב ג'
סומנין דלקמן דאביז ותקופה ופירות
האילן, ולמה חלקיגכו בחרתו. ולדעת
הרמב"ם הדבר מבואר היטב, דברייחא
דכח מיירי מדין עיבור שהוא מפני האור,
ומי"ז הוא דבאח דברייחא לפרושי על אחי
אור מעשרין ועל אחי אור אין מעשרין,
ואין זה ענין כלל לאביז ותקופה ופירות
האילן, שדין עיבורן לאו משום אור הוא
רק מפני הזמן, ומה לא איירי דברייחא
כלל הכא.

והנה לדעת הרמב"ם הסוגיא דר"ה
שהבאנו מתבארת היטב, דקצו
למילף מדין עיבור שנים לדין עיבור וקידוש
חדשים, וכשם שנאמר דין בעיבור שנים
ש"ד מעשרין לאורך אף שאינו שייך להזמן
כלל, כן גם גבי חדש יהי הדין כן ש"ד
מעשרין או מקדשין אותו לאורך בשביל
ירקא ובשביל מחי' וכדומה, ואף דעיקר
דין חדש הלא בראי תליא, חזל גם זה
נוהג בקידוש החדש ש"ד יכולין לעצרו
ולקדשו גם בשביל אורק בעלמא, וכמו גבי
עיבור שנים, וזה דרשינן מקרא דבחדש
הזה לכם דבחדש לא נאמר הדין של עיבור
וקידוש לאורך, ותלוי רק בראי בלבד. ולפי
המסקנא באמת גם ברי"ה יכולין ב"ד לעצרו
מפני ירקא ומפני מחי' וכיוצא בזה משאר
לרבים, ורק לקדש אינם יכולין לאורך, אולם
לפי פירש"י דהא דמעשרין את השנה לאורך
קיימא אהא דמעשרין אותה על התקופה
ועל האביז ופירות האילן, א"כ לכאורה
י"ע קול הילפוחא מדין עיבור שנים לקידוש

רי"ה שיעברום ויקדשו לאורך מפני ירקא
או מפני מחי', והלא בעיבור זה עיקר
דין עיבור האומר בחורש שמעברין את השנה
בשביל שיבא האביז בזמנו, וזהו כל דין
עיבור, ומה זה ענין לירקא ומחי' ולקידוש
רי"ה שעיקר דינו תלוי בשבועין וראיית
הירח, וי"ע לכאורה הילפוחא מעיבור שנים
לקידוש רי"ה, ועכ"פ זה מוכרח לדעת רש"י
דיסוד דך מילתא שמעברין את השנה
בשביל אביז ותקופה ופירות האילן ביסודו
ועיקרו הוא זה דין של אור, ש"ד מעשרין
את השנה בשביל אורק המועדות שיתקיימו
בזמנם, ולהכי ילפינן מיני גם לדין עיבור
חדש ש"ד יכולין לעצרו מפני האור בשביל
ירקא או בשביל מחי', דכיון דעיקר דין
עיבור שנים ביסוד הכפא של הוא זה דין
ש"ד מעשרין ועשין לאורך, ע"כ אפשר
למילף מיני גם לשאר לרבים ש"ד יכולים
לקדש ולעצור בשבילן, ולפי"ז י"ל דרש"י
והרמב"ם לטעמיהו אזלי דלפימשי"ג בשיטת
הרמב"ם דהדין דחדש האביז אינו רק דין
של מועדות בלבד, רק דכא דין הנאמר על
כל השנה שחכא שנת החמה, דכמו דחדש
תלוי בלכנה, כך שנה תלוי בחמה, וזהו
יסוד עיבור שנים בכדי שהשנים יהיו שני
החמה, א"כ אין זה דין של אור כלל, רק
דעיקר דין חשבון שנים כך הוא, וזהו
דקחשיב לי הרמב"ם לעיבור זה דמפני
האביז עיבור מפני הזמן, משא"כ לשיטת
רש"י דפירושא דאביז הוא אביז ממש
בגידול התבואה ברוב חיי, והוא זה דין
מסויים הנאמר על מועד זה של פסח שיבא
בזמן האביז, וכן פירות האילן ותקופה
טלבו רק דינים של מועדות וינהו, ואין
שייכים לשאר השנה כלל, חלה שמעברין
את השנה בשביל אורק המועדות שיתקיימו
בזמנן כדיום, ע"כ שפיר קחשיב לי לעיבור
זה עיבור מפני האור, ואפשר למילף מיני
גם לעיבור חדש שיעצרו מפני האור וכש"ג.

כפרה ולא היתה כפרתם ראוי ליקרב אלא לאחר הפסח מהו דמימא מעבדין עד שיגיעו חולים של מחוסרי כפרתם ליקרב קמ"ל דלא עכ"ל. וכבר הקשו ע"ז דכרי עיקר הטעם דאין מעבדין הוא מפני שיכולין לעשות בעומאח כמבואר בדברי הרמב"ם ובסוגיא דסנהדרין דדין עיבור מפני בעומאח חלוי אס עומאח דחוי בלבור או הותרה, וכרי קימ"ל דלא הותרה בלבור רק עומאח מת בלבד, ומחוי"כ הרי אינו רק כזב וזכר ויולדת ומאורע והנך עומאח הרי לא הותרו כלל בלבור, עיי"ש בדבריהם.

והנה לכאורה י"ל פשוט לפמ"ש"כ החוס' בזבחים דף י"ז דהפלוגתא אס מחוי"כ דזב כזב דמי או לא הוא לענין דחיי בלבור עיי"ש בדבריהם, וא"כ לפי"מ דקי"ל דלאו כזב דמי שפיר יעשו בעומאח ושפיר חלי לה בגמ' דדין עומאח דחוי בלבור או הותרה כיון דהכא במחוי"כ קיימין דאין דינו כזב רק כשאר עמאין, אלא דקשה לדעת הרמב"ם בעצמו שפסק דלא הותרה בלבור רק עומאח מת בלבד וגם עומאח שרץ לא הותרה ולא דוקא זכ ומאורע שבעומאח יולאח מגופו, וא"כ אף אי לאו כזב דמי מ"מ מת מיהא לא הוי ואינה נדחית בלבור רק עומאח מת בלבד, אס לא שנימא דהרמב"ם בפירושו איזל כשיטת יתר הראשונים דגם שאר עומאח הותרו בלבור ועושין פסח בעומאח זולת אוחן שבעומאח יולאח מגופו, ובמחוי"כ חלוי זאת אס כזב דמי אי לא, וכמו שהבאנו מדברי החוס'. אולם עדיין צ"ע לפי"מ דקי"ל דמחוי"כ שוחטין חורקין עליו את הפסח ומקריב כפרתו אח"כ שיוכל לאכל בערב, וא"כ נראה דגם באין לו קרבנות להקריב אין כאן משום עומאח כלל כיון דהוא בעצמו ראוי להקריב קרבנותיו ולאכל בערב, והוי כשאר מחוי"כ שוחטין חורקין עליו, ומא' שאין לו קרבנות להקריב הוי

והנה ביסוד הדבר דקובעין חדשים ומעבדין שנים בזמנ"ז שאין צ"ד סמוכין, כבר נחלקו הרמב"ם והרמב"ן, לדעת הרמב"ם צ"ה מה"ל קה"ח דהלכה למשה מסיני דבזמן שיש צ"ד מקדשין חדשים עפ"י הרה"י ומעבדין שנים מפני אצבי ותקופה ופירות האילן או מפני האור, ובזמן שאין צ"ד דין קביעת ר"ח ועיבור שנים חלוי רק בחשבון בלבד, וכך היא הלמ"מ שבזמן שאין צ"ד אין מעבדין שנים וקובעין חדשים אלא בחשבון זה שאנו מחשבין בו היום עיי"ש בדבריו, והרמב"ן צס"ה"מ מזה קרי"ג נחלק ע"ז וס"ל דלא נאמרה הלכה מסוימת של חשבון בזמן שאין צ"ד, ורק דר' הלל הנשיא שהי' בצ"ד האחרון הוא שתקן את חשבון העיבור שצדיקו היום והוא שקידש החדשים ועיבר השנים עפ"י חשבון זה עד זואת הגואל עיי"ש בדברי הרמב"ן, ולפמ"ש"כ י"ל דחליא בפלוגתא רש"י והרמב"ם שהבאנו, לדעת הרמב"ם דנאמר דין על כל השנה שחבא שנה החמה, וחבו יסוד דין עיבור שנים, א"כ שפיר שייך לומר דנאמרה בזה גם הלכה של חשבון שדין קביעת השנה חלוי בחשבון זה, אבל לדעת רש"י דהשנה בעצמה אין לה שום דינים וחשבונות כלל, וכל עיקר דין עיבור הוא רק דין של אור, שצ"ד מעבדין אותה בשביל אורך המועדות שיתקיימו בזמן כהלכתן, א"כ כל עיקרו מהדברים המסורים לצ"ד שיעברו מפני האור, אבל דין של חשבון לא שייך בזה, ובצ"כ דנעשה זאת עפ"י ר' הלל הנשיא וכמ"ש"כ הרמב"ן.

ברמב"ם פ"ד מה"ל קה"ח הל"ז אבל אין מעבדין השנה וכי ולא מפני העומאח וכי אלא יעשו בעומאח עכ"ל, ועיי"ש במפרש שהביא מדברי הרמב"ם בפירושו שיתכן זה כגון שיהיו מחוסרי